בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 12055-12-21 כהן נ' "מאיר" חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
10 לאפריל 2024

לפני כבוד השופטת נועה גרוסמן

מבקש **גיא כהן**
ע"י ב"כ עו"ד **עמית בן-ארויה ועו"ד שירה בלום-וולף**

נגד

משיבה **"מאיר" חברה למכוניות ומשאיות בע"מ**
ע"י ב"כ עו"ד **דרור קדם ועו"ד רועי דלח**

פסק דין

לפניי בקשה לאישור הסדר פשרה בהתאם לסעיפים 18 ו- 19 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן בהתאמה: "**הבקשה לאישור הסדר פשרה**" או "**הבקשה**" ו-"**חוק תובענות ייצוגיות**").

רקע וטענות הצדדים:

1. ביום 6.12.2021 הוגשה על ידי המבקש, מר גיא כהן (להלן: "**המבקש**") בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד המשיבה, "מאיר" חברה למכוניות ומשאיות בע"מ (להלן: "**המשיבה**"). הטענה הבסיסית של המבקש היא לקיומה של תקלה בדגמים מסוימים של כלי רכב מתוצרת הונדה על מנוע טורבו המשווקים בישראל על ידי המשיבה, כך שבאותם דגמים נדרשת החלפה של שמן המנוע בתדירות גבוהה יותר משגרת הטיפולים התקופתית המקובלת (לשיטת המבקש) בכלי רכב פרטיים (להלן: "**בקשת האישור**").

2. המבקש הוסיף וטען, כי הדבר לא הובא לידיעתו בעת שרכש מהמשיבה ביום 31.5.2020 רכב מסוג HONDA CIVIC 5D 1.5 Sport AT משנת ייצור 2019 המצויד במנוע טורבו, ואף לא קיבל ביטוי בספר הרכב ובחוברת האחריות והשירות.

3. הנזק הממוני והבלתי ממוני שנגרמו למבקש לטענתו, נובעים מכך שהמבקש נאלץ להגיע למוסך בכל 5,000 ק"מ של נסיעה ברכבו לצורך ביצוע שתי החלפת של שמן מנוע, וכן בשל ירידת ערך שנגרמה לטענתו לרכב. בתוך כך, הנזק האישי הועמד על סך כולל של 2,097 ₪. הנזק הקבוצתי הוערך בסך של למעלה מ- 2.5 מיליון ₪.

4. תשובה לבקשת האישור טרם הוגשה. מאז הגשת בקשת האישור התבקשו מעת לעת אורכות להגשת תשובה, זאת לצורך בחינת האפשרות להגעה להסכמות ומיצוי הליכי הידברות. ואכן, הצדדים הגיעו להסכמות וביום 10.8.2023 הוגשה הבקשה לאישור הסדר פשרה שלפני.

<u>הבקשה ועיקרי הסדר הפשרה</u>:

5. במסגרת הבקשה הובהר שבמהלך השיחות שניהלו הצדדים הוצגו לב"כ המבקש עובדות מסוימות ומסמכים התומכים בקשר עם העניין עליו מלין המבקש בבקשת האישור. בתוך כך, טענה המשיבה בין היתר, כי עולה מאותם מסמכים שלא קיימת תקלה בכלי הרכב הנדונים, אלא מדובר בתכונה ("פיצ'ר") שיצרן הרכב (הונדה) הטמיע בכלי הרכב המצוידים במנועי טורבו שיוצרו בשנים 2017-2023, כפי שגם עולה לפי הנטען מספר הרכב.

6. המשיבה הוסיפה וטענה בית היתר, כי תכונה זו מאפשרת למחשב הרכב לחשב את העיתוי שבו נדרשת החלפה של שמן המנוע, על סמך שורה של משתנים הנוגעים בין היתר לסגנון הנהיגה של הנהג הספציפי, ולהתריע על הצורך בהחלפת שמן המנוע בזמן המתאים לשם פעולה בצורה מיטבית כאמור. לפיכך, נטען כי כחלק מכך, בכלי הרכב המדוברים תדירות החלפת שמן המנוע עשויה להיות שונה משגרת הטיפולים התקופתית.
לטענת המשיבה, היא דאגה למתן גילוי נאות על תכונה זו ללקוחות שרכשו את כלי הרכב הרלוונטיים עוד טרם הרכישה.

7. המבקש ציין כי הוא חולק על עמדת המשיבה. עם זאת, גרס כי בנסיבות העניין, בהן לשיטת המשיבה: אין המדובר בתקלה אלא בתכונה של הרכב; שהמשיבה הקפידה למסור לגביה גילוי כבר בשלבי המכירה והמסירה; והואיל ושיווקם של כלי הרכב האמורים ממילא הסתיים וכיום אין למשיבה מכירות של כלי רכב נוספים בעלי תכונה זו או תכונה דומה לה (למעט דגם נישה הנמכר בהיקף של רכבים בודדים), ראו הצדדים לנכון להביא הליך זה לסיום על דרך בפשרה.

8. במסגרת הודעה לפי סעיף 18(ד) לחוק תובענות ייצוגיות מטעם גורמי המקצוע במשרד המשפטים (להלן: "**המדינה**"), לא התנגדה המדינה לבקשה לאישור הסדר פשרה. יחד עם זאת, המדינה העירה הערות שונות כפי שיפורט להלן.
מנגד, הצדדים הגישו התייחסותם לעמדת המדינה.

9. לאחר שעיינתי בבקשה לאישור הסדר פשרה כמו גם בהערות המדינה, ולאחר שהצדדים הגיבו להערות המדינה והואילו לשנות רכיבים מסוימים בהסדר לנוכח חלק מההערות המדינה, לא ראיתי לקבוע דיון פרונטאלי ומצאתי כי ניתן להכריע בבקשה על סמך הכתב.

10. חברי הקבוצה נושא הסדר הפשרה הינם:

"כל מי שרכש רכב מסוג הונדה CIVIC 5D 1.5 Sport AT **מודל 2019 ו/או הונדה CR-V ו/או כל רכב מסוג הונדה עם מנוע טורבו החל מיום 7.12.2014 (שבע שנים לפני הגשתה של בקשת האישור), ובלבד שהרכב נרכש לשימוש שעיקרו אישי, ביתי או משפחתי"**.

11. הצדדים ציינו, כי הגיעו לפשרה שבמסגרתה יועמדו לחברי הקבוצה הטבות הרלוונטיות להם, בשווי כולל אשר ישקף את המחיר שבו נשאו חברי הקבוצה עבור החלפת שמן אחת בכל אחד מכלי הרכב המשמשים את חברי הקבוצה.

12. בתוך כך, המשיבה ערכה בדיקה לעניין כמות הרכבים המונעים במנועי טורבו שנמכרו על ידה לשימוש אישי, ביתי או משפחתי, החל משנת 2017 ועד להגשת בקשת האישור. מן הפירוט שהוצג בבקשה עולה כי מדובר ב- 4,661 רכבים מדגמים שונים (פירוט הרכבים מופיע בסעיף 14 לבקשה ובהגדרת **"רכב מזכה"** המופיע בהסדר גופו).

13. הצדדים הסבירו כי מבחינת עלויות, הוסכם להתבסס על מחירוני החלפת השמן במרכזי השירות של המשיבה נכון לחודש ספטמבר 2022. בהקשר זה הובהר כי זהו המועד שו גובשו ההסכמות העקרוניות, והוא משקף לצורך ההסדר גם מעין מיצוע של הסכומים ששולמו על ידי חברי הקבוצה. כן הובהר, כי הדבר אף מניח לטובת החברים כי טיפולי החלפת השמן בוצעו במרכזי השירות של המשיבה ולפי מחירונים שחלו בתקופה מאוחרת יחסית מתוך התקופה שבה דובר. זאת, למעט דגמי Civic Type-R, שהמשיבה החלה שיווקם רק בשנת 2023 ולפיכך החישוב לגביהם נעשה לפי המחירונים כפי שהם נכון למועד הגשת הבקשה לאישור הסדר הפשרה.

14. על בסיס החישוב האמור, הוסכם כי חברי הקבוצה יהיו זכאים לממש את ההטבות שבהסדר עד לתקרת שווי כולל של 1,876,135.60 ₪ (להלן: **"תקרת שווי ההטבות"**), המהווה אומדן של מכפלת עלות החלפת השמן שבוצעה במספר כלי הרכב נושא ההסדר.

15. בהתאם להסכמות הצדדים, יינתנו לחברי הקבוצה הטבות למימוש עד לתקרת שווי ההטבות, כדלקמן:

א. החלפת שמן מנוע ללא תשלום באחד ממרכזי השירות של המשיבה (כולל בבעלותה החלקית) או לחילופין בהנחה של 80% במרכז שירות אחר שהורשה על ידי המשיבה להעניק את ההטבה או לחילופין בהנחה. לחילופי חילופין, יהיה רשאי חבר הקבוצה להטבה בדמות הנחה ברכישת רכב פרטי חדש מהמשיבה, בסך של יפחת מ- 1,000 ₪.

ב. חבר קבוצה שרכש מן המשיבה רכב מאחד הדגמים המזכים בהטבה לפי ההסדר אך הרכב כבר אינו בבעלותו, יהיה זכאי אך ורק להטבה בדמות הנחה ברכישת רכב פרטי חדש מהמשיבה כאמור.

ג. אם מימוש ההטבות עד לתקרת שווי ההטבות לא יסתיים בתוך 24 חודשים, יהיו מי שבבעלותם רכב מן הדגמים הנדונים זכאים, נוסף על ההטבות הנ"ל, גם להנחה של 25% בעלות של טיפול תקופתי לרכב, על פי הגדרתו בהסדר והתנאים המפורטים בסעיף 4.5 להסדר.

ד. אם בחלוף 24 חודשים, לא תמומשנה ההטבות עד לתקרת שווי ההטבות, תוארך תקופת הזכאות של חברי הקבוצה למשך שנה או שנתיים נוספות, לפי העניין. בתום השנה השלישית תהיה הברירה בידי המשיבה אם להמשיך להעניק את ההטבות בשנה הרביעית או לתרום את יתרת הסכום עד לתקרת שווי ההטבות, לקרן לניהול ולחלוקת כספים שנפסקו כסעד כמשמעותה בסעיף 27א לחוק תובענות ייצוגיות (להלן: "**הקרן**").

ה. אם בסיום השנה הרביעית (ככל שההסדר לא יסתיים קודם לכן) לא ימומשו ההטבות עד לתקרת שווי ההטבות, תתרום המשיבה את יתרת הסכום לקרן.

16. בנוסף, הצדדים דאגו במסגרת הפשרה להסדיר גם את אופן התנהלות המשיבה בעתיד, כמפורט בסעיף 6 להסדר. בהתאם לכך, הוסכם כי אם המשיבה תשווק בעתיד כלי רכב נוספים ששגרת הטיפולים להחלפת שמן המנוע בהם חורגת משגרת הטיפולים הרגילה ומתבצעת על פי חיווי מתאים בצג הרכב, תפעל המשיבה באופן אותו הסדירו הצדדים

בהסדר, ובין היתר תדאג המשיבה להכללת המידע הנ"ל במפרט הרכב, להנחיה מתאימה של נציגי המכירה והמסירה ולתיאור הולם בספר הרכב, כמפורט בהסדר.

17. יישום ההסדר (נוסח של כלל ההוראות בדבר יישום ההסדר מפורטות בהסדר גופו ולפיכך מובא בזה עיקריו):

א. לא יאוחר מ- 30 יום לאחר המועד הקובע (שהוגדר בהסדר כ"**מועד החל 30 ימים לאחר הפיכתה של ההחלטה לחלוטה, אלא אם הצדדים הסכימו בכתב על מועד מוקדם יותר ובית המשפט אישר הסכמה זו**"), תשלח המשיבה לחברי הקבוצה אשר רכשו ממנה רכב שהוגדר בהסדר כ"**רכב מזכה**", לפי כתובתם האחרונה הרשומה אצלה, מכתב בנוסח המצורף להסדר, במסגרתו תודיע על ההסדר ותנאיו העיקריים, ותזמין אותם לפנות אליה לצורך מימוש זכאותם. בנוסף, תשלח המשיבה לחברי הקבוצה במועד זה, הודעת טקסט (SMS) בנוסח המופיע בנספח ב' להסדר, לפי פרטי הקשר המופיעים אצלה, ובלבד שיש בידיה את פרטי הקשר באופן המאפשר משלוח כאמור.

ב. בנוסף, לא יאוחר מ- 14 ימים לאחר המועד הקובע, תעביר המשיבה למשרד התחבורה נוסח מכתב המצורף להסדר כנספח ג', כשהוא כולל לוגו של המשיבה, ותבקש ממשרד התחבורה לשלוח את המכתב בתוך 21 ימים למי שרשומים במשרד התחבורה כבעלים של רכב מזכה, ובלבד שאינם רשומים כבעלים ראשון של הרכב.
המשיבה התחייבה לשאת בעלויות ההפקה והמשלוח של המכתבים על ידי משרד התחבורה או מי מטעמו.
בהקשר זה יודגש ויובהר כבר עתה, כי המדינה העירה שאין מקום שהדיווח הישיר יתבצע על ידי משרד התחבורה אלא על ידי זכיין מטעמו, חברת "אניה", המשמשת ספק הדיווח של משרד התחבורה, כפי שאושר במנגנוני פשרה קודמים. הוראות מפורטות בעניין מנגנון הדיווח הישיר המוצע על ידי המדינה פורטו בסעיף 3 להתייחסות המדינה, ואילו הצדדים בעמדתם להתייחסות המדינה הודיעו כי אכן זו הייתה כוונתם וכי המנגנון שפורט בסעיף 3 להתייחסות המדינה, מקובל עליהם. לפיכך, מובהר בזה כי בכל הנוגע לדיווח המפורט בסעיף 5.2 להסדר למי שאינו בעליו הראשונים של "רכב מזכה", יחול מנגנון הדיווח הישיר המפורט בסעיף 3 להתייחסות המדינה.

ג. בנוסף, המשיבה התחייבה לשלוח בתחילת תקופות נוספות, כאמור בסעיפים 4.5 ו- 4.6 להסדר, הודעות טקסט נוספות, כאמור בסעיף 5.4 להסדר.

ד. כן הוסכם כי המשיבה תישא בהוצאות הכרוכות במשלוח המכתבים וההודעות, ובכלל זה בהוצאות הדיוור של המכתבים שיישלחו באמצעות משרד התחבורה ובמשלוח הודעות ה- SMS.

18. מנגנון פיקוח: כעבור 12 חודשים מהמועד הקובע או מעת לעת ולפי בקשת ב"כ המבקש, תדווח המשיבה לבאי כוח המבקש מה היקף מימוש ההטבות שנקבעו בהסדר. בנוסף, הצדדים יפעלו כך שיינתן דיווח לב"כ המבקש גם לאחר מימוש 50% משווי ההטבות (או בקירוב), ככל הניתן.
בתוך 30 ימים מתום תקופת מימוש כלל ההטבות לחברי הקבוצה, תדווח המשיבה לבאי כוח המבקש ולבית המשפט על השלמת הוצאתו לפועל של הסדר הפשרה ותפרט בתצהיר את היקף מימוש ההטבות שנקבעו בהסדר.

19. גמול למבקש ושכר טרחה לבאי כוח המבקש: הומלץ להעמיד את הגמול ואת שכר הטרחה על סכום כולל שך 393,750 ₪, לא כולל מע"מ, לפי החלוקה הבאה: הגמול יעמוד על סך של 78,750 ₪, ואילו שכר הטרחה יעמוד על סך של 315,000 ₪ בתוספת מע"מ.
כן הוסכם, כי סכומים אלה ישולמו באופן הבא:

א. סכום הגמול וסכום של 33% משכר הטרחה (105,000 ₪) ישולמו בתוך 30 ימים מהמועד הקובע.

ב. סכום של 33% נוספים משכר הטרחה (105,000 ₪) ישולם לבאי כוח המבקש בתוך 30 ימים מחלוף 12 חודשים מהמועד הקובע, או בחלוף 30 ימים מעת שמומשו 50% מהשווי הכולל של ההטבות, לפי המוקדם מביניהם.

ג. יתרת תשלום שכר הטרחה (105,000 ₪) תשולם לבאי כוח המבקש לא יאוחר מחלוף 30 ימים ממועד מתן ההודעה בדבר השלמת ההסדר.

הצדדים הוסיפו בעניין זה, כי שיעור הגמול ושכר הטרחה בסכום של 21% משווי תקרת ההטבות (17% מהפיצוי הכולל גם את שכר הטרחה והגמול), הוא ראוי ותואם לקבוע בפסיקה. כמו כן, נטען כי הסכומים מוצדקים בשל ההטבה המרכזית וההסדרה העתידית

שהביא עמו ההסדר. כמו גם לאור העבודה שנעשתה וסיום המחלוקת באופן מהיר, בטרם הגשת תשובה וקיום ישיבת קדם משפט.

20. כן התבקש להורות על פטור מחובת תשלום חלקה השני של האגרה, עת הסדר הפשרה גובש ומביא לסיום ההליך בשלב מקדמי ביותר של ההליך, תוך חיסכון במשאבים.
בהקשר זה ציינו הצדדים במסגרת סעיף 7.1.1 להסדר, כי ככל שלא יינתן פטור ממחציתה השנייה של האגרה, יבואו הצדדים בדברים, ובהעדר הסכמה יוכל כל אחד מהם לסגת מההסדר ולבטלו בתוך 14 ימים.

21. עוד התבקש פטור ממינוי בודק.
בהקשר זה נטען בין היתר כי בשים לב לטיב הטענות, ובכלל זה טענות המשיבה אשר פעלה ליידע מראש את מי שרכש את כלי הרכב הרלוונטיים אודות התכונה שעליה נסבה בקשת האישור. כמו כן, נטען בהקשר הזה כי ההסדר מבוסס על חישוב מתמטי פשוט של שווי ההטבות לחברי הקבוצה ועל קבוצה ידועה ומוגדרת.
בנוסף, נטען כי מינוי בודק יכביד על עלויות ההליך שלא לצורך, וממילא ההסדר המוצע נותן מענה לכלל חברי הקבוצה.

22. מעשה בית דין וויתור על תביעות: אישור ההסדר יוצר מעשה בית דין כלפי המבקש וכל חברי הקבוצה באשר לענייני התביעה ולעילות הנזכרות בבקשת האישור, כאמור בסעיף 9.7 להסדר.

23. לבקשה לאישור הסדר פשרה צורפו תצהירים מטעם הצדדים ובאי כוחם, לפיהם לא ניתנו או התקבלו (לפי העניין) על ידם כל טובת הנאה בקשר עם הסדר הפשרה, מלבד הסכומים נושא הסדר הפשרה.

<u>הערות המדינה</u>:

24. המדינה אינה מתנגדת לבקשה לאישור הסדר פשרה, אך ראתה להעיר הערותיה בעניינים הבאים:

א. לגבי יישום ההסדר ומנגנון הדיווח, טענה המדינה כי אין מקום שדיווח יתבצע על ידי משרד התחבורה אלא על ידי זכיין מטעמו, לפי המנגנון המוצע בסעיף 3 להערות המדינה. כאמור, הצדדים הסכימו וקיבלו על עצמם מנגנון זה ולפיכך קיום דיון בנושא התייתר.

ב. כן טענה המדינה, כי אין מקום להתנות את ההסדר באי מינוי בודקהתניית אישור ההסדר באי מינוי בודק ובמתן פטור ממחציתה השנייה של האגרה, כפי שעולה מהבקשה, שכן נושאים אלה מסורים לשיקול דעתו הבלעדי של בית המשפט.

ג. אשר למינוי בודק, טענה המדינה כי ככלל יש למנות בודק, אלא אם בית המשפט יסבור כי קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים שלא לעשות כן, אז אין למדינה התנגדות.

ד. אשר לבקשה לפטור מחלקה השני של האגרה – לעמדת המדינה, דין בקשה זו להידחות. זאת, מאחר שלשיטת המדינה עצם ההגעה לפשרה בשלב מוקדם של ההליך, אינה מצדיקה פטור מחלקה השני של האגרה. לטענתה, אין מדובר ב"טעמים מיוחדים שיירשמו", כדרישת **תקנה 7א(א)(3) לתקנות בתי המשפט (אגרות)**, תשס"ז-2007 (להלן: **"תקנות האגרות"**).
המדינה הפנתה לפסיקה רבה התומכת בעמדתה זו.

<u>תשובת הצדדים להערות המדינה</u>:

25. הצדדים הודיעו כאמור, כי מנגנון הדיווח באמצעות זכיין משרד התחבורה מקובל עליהם, ובכך נושא זה הוסדר.

26. אשר למינוי בודק, מציינים הצדדים כי המדינה אינה מתנגדת לבקשה שלא למנות בודק ומותירה את העניין לשיקול דעתו של בית המשפט. בנוסף, הובהר כי בהסדר לא נכללה כל תניה בהחלטת בית המשפט אם למנות בודק, באופן המפקיע את סמכותו. אלא מדובר בהוראה כללית המאפשרת לצדדים להסדר, כי במקרה זה יהיה רשאי מי מהצדדים להודיע על ביטול ההסדר מפאת העלויות הכרוכות באישורו. מדובר לטענת הצדדים בעלויות של אשר משנות את מאזן הסיכויים והסיכונים.

27. כן נטען, כי ההסכמה שבסעיף 7.1.1 להסדר עליה מצביעה המדינה בעניין הבקשה לפטור מחלקה השני של האגרה, משמעה כי אם לא יינתן פטור כאמור, הצדדים יבואו ביניהם בדברים מתוך כוונה ברורה להגיע להסכמה כיצד יחולק ביניהם סכום החלק השני של האגרה. לטענתם, חזקה כי אם יוטל חיוב כאמור, הם יואילו להגיע להסכמה.
מכל מקום, בהודעה נוספת שהוגשה ביום 9.4.2024 הודיעו הצדדים כי הם מסכימים למחיקת הקטע הרלוונטי בסיפא של סעיף 7.1.1 להסדר. לפיכך, גם הערה זו מטעם המדינה הוסדרה ואין צורך להידרש אליה.

<u>דיון והכרעה:</u>

<u>אישור הסדר הפשרה</u>:

28. הוראות סעיפים 18 ו- 19 לחוק תובענות ייצוגיות מעגנות את הפרוצדורה לאישור הסדר פשרה.
סעיפים אלו נועדו להכפיף את הסדר הפשרה המוצע לביקורת שיפוטית הדוקה ולפיקוח אקטיבי של בית משפט, על מנת לוודא כי מדובר בהסדר "**ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה**".
בפסיקה הודגש כי סיום הליך ייצוגי בדרך של פשרה טומן בחובו יתרונות משמעותיים מבחינת הקבוצה המיוצגת וכי התקשרות בהסדר פשרה לא פעם משרתת מטרות אלה ומקדמת את עניינם של חברי הקבוצה ואף של הציבור בכללות (ראו בעניין זה פסיקת בית המשפט העליון בהרכב כב' השופטים עמית, ברון וכבוב מהעת האחרונה: ע"א 7771/21 **מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ נ' גרינברג**, פסקאות 10-9 לפסק דינה של כב' השופטת ענת ברון (3.7.2023)).

29. בבואו של בית המשפט להעריך אם לאשר או לדחות את הסדר הפשרה המונח לפניו, עליו להתחשב בין השאר בפער שבין הסעד המוצע בהסדר הפשרה לבין הסעד שחברי הקבוצה היו עשויים לקבל לו בית המשפט היה מכריע בתובענה לטובתם; השלב בו מצוי ההליך; וכן יתרונותיו וחסרונותיו של הסדר הפשרה אל מול הסיכונים והסיכויים שבהמשך ניהול התובענה הייצוגית (סעיף 19(ג)(2) לחוק).
ראו: ע"א 1582/20 **עו"ד חלפון נ' שמן משאבי נפט וגז בע"מ**, פסקה (29.12.2021); רע"א 2957/17 **סופרגז חברה ישראלית להפצת גז נ' שוורצמן**, פסקה 24 לפסק דינו של כב' השופט גרוסקופף, ניתן בהסכמת כב' מ"מ הנשיא השופט פוגלמן וכב' השופט מינץ (17.3.2024) להלן: "**עניין סופרגז**").

30. לאחר שעיינתי בהסדר הפשרה המוצע, בהערות המדינה ובהתייחסות הצדדים, ולאחר ששקלתי את מכלול השיקולים שעל בית המשפט לשקול בהתאם לסעיף 19(א) לחוק תובענות ייצוגיות, מצאתי כי מדובר בהסדר ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה, ועל כן מצאתי לאשרו וליתן לו תוקף של פסק דין.

31. יצוין, כי בהינתן שמדובר בפשרה שנועדה לקנות סיכונים וסיכויים ולאזן ביניהם, אני סבורה כי תוצאת ההסדר ראויה. אני מוצאת כי ההסדר נותן מענה יותר מסביר לחברי הקבוצה, אשר יזכו באפשרויות להטבות שונות ומתאימות לנושא בקשת האישור, עד לתקרת שווי משמעותית אשר עומדת בהלימה לכמות חברי הקבוצה הנחזית.
בהקשר זה ראיתי לקחת בחשבון, כי טענות בקשת האישור הן טענות הדרושות בין השאר גם הוכחה מספקת בתחום מומחיות הנוגע לרכבי המשיבה, ובכלל זה בנוגע לאופן צריכת השמן של הדגמים הרלוונטיים והאם התכונה עליה מצביעה המשיבה, גולתה כדבעי ללקוחות הרלוונטיים.
בשלב מקדמי זה, קשה אמנם לדעת כיצד הייתה מתפתחת בקשת האישור ומה הסעד שהיה נפסק, אם בכלל, בפרט בהעדר תשובה. אך ניתן לומר כי המדובר בטענות המצריכות בירור. לאור זאת, אני סבורה כי הפשרה שגובשה ראויה ומעניקה מענה סביר ואף למעלה מכך לחברי הקבוצה.

32. עיון בבקשה לאישור הסדר פשרה מלמד, כי אינו מורכב ליישום ומסתמך על נתוני המשיבה ועל מנגנוני דיווח ויידוע מקובלים ומהימנים, כך שקיימת סבירות גבוהה מאד שדבר ההסדר יגיע לידיעת חברי הקבוצה.
בהינתן טענות בקשת האישור וכאשר לפנינו קבוצה תחומה, ידועה וברורה, אשר מבוססת כאמור על נתוני המשיבה ודגמי מכוניות ספציפיים, כמו גם לאור עמדת המשיבה שהובאה בתמצית במסגרת הבקשה לאישור הסדר פשרה, ניתן לומר כי לכל חברי הקבוצה קיימות לכאורה שאלות משותפות של עובדה ומשפט שמקורן בטענות בקשת האישור.
בהתאם, הקבוצה שתזכה להטבות חופפת הלכה למעשה לקבוצה נושא בקשת האישור.

33. לפיכך, אני סבורה כי הושגה למעשה מטרת בקשת האישור העיקרית באופן שמצמיח תועלת לחברי הקבוצה.
חברי הקבוצה יזכו להטבות שונות כמפורט בהסדר. שנית, הסדר הפשרה כולל גם הסדרה לעתיד, כך שהצדדים דאגו שלא יישנו מקרים כדוגמת זה שהביא להגשת בקשת האישור.
מעבר לכך, הסדר הפשרה גם כולל פתרון ראוי למקרה שבו ההטבות לא ימומשו עד לתקרת שווין, כך שהיתרה תשולם לקרן בחלוף פרק הזמן שהוסכם לביצוע ההסדר, בין אם לאחר השנה השלישית, ובין אם לאחר השנה הרביעית לביצוע ההסדר. לא למותר לציין, כי דרך פיצוי זו עולה בקנה אחד עם הפסיקה (ראו למשל: רע"א 2292/22 **ש. שסטוביץ בע"מ נ' רוה**, פסקה 22 (12.2.2023)).
מן האמור, אני סבורה גם שמדובר בפשרה המהווה גם הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין.

<u>מינוי בודק</u>:

34. אני סבורה כי בנסיבות העניין מינוי בודק עלול להביא לסרבול הדיון ולהכבדה של עלויות על הצדדים, שלא לצורך. על פני הדברים, חברי הקבוצה ידועים ומבוססים על נתוני המשיבה, בהם לא מצאתי לפקפק.
אני מאמצת את נימוקי הצדדים בעניין זה ומורה בהתאם על פטור ממינוי בודק.
משניתן פטור ממינוי בודק, התייתר הצורך להידרש לטענת המדינה, כי הצדדים את התנו את ההסדר במתן פטור ממינוי בודק.

<u>גמול ושכר טרחה</u>:

35. אשר לגמול ולשכר הטרחה המוצעים, העקרונות שלאורם יש לפסוק סכומים אלה קבועים **בסעיפים 22 ו-23 לחוק תובענות ייצוגיות,** כאשר אין מדובר ברשימה ממצה של שיקולים. שכר הטרחה והגמול שהומלצו על ידי הצדדים, מבוססים למעשה על "שיטת האחוזים" מתוך סכום הפשרה שמומש בפועל, כפי שנקבע במסגרת ע"א 2046/10 **עזבון המנוח שמש נ' רייכרט**, פ"ד סה(2) 681 (2012) (להלן: "**עניין רייכרט**").
יוזכר, כי **בעניין רייכרט** נקבע כי יש לפסוק שכר טרחה בשיעורים מדורגים יורדים, כך שביחס לסכום פשרה של עד 5 מיליון ₪, ייגזרו 25% עבור שכר טרחה; מעל 5 מיליון ₪ ועד 10 מיליון ₪ – ייגזרו 20%; מעל 10 מיליון ₪ – 15%.
כן נקבע כי על דרך הכלל, ראוי לראות את המפתח הנ"ל שנקבע **בעניין רייכרט** כתקרה מקסימאלית (**עניין סופרגז**, פסקה 50).

36. אשר לגמול לתובע המייצג, הוא הועמד בעניין רייכרט על כ-2.4% מתוך הסכום הכולל, חושב בנפרד והצטרף לשכר הטרחה, אך כב' השופט גרוסקופף גורס וקובע כי לטעמו יש לכלול את הגמול לתובע המייצג תחת המפתח שנקבע לשכר טרחת באי הכוח המייצגים **בעניין רייכרט**, הגם שמדובר בהפחתה לעומת הסך שנפסק שם (ראו בעניין זה את האמור בסעיף 50, פסקה שישית, **בעניין סופרגז**).

37. במקרה דנן, בהינתן כי תקרת שווי ההטבות עתידה להיות ממומשת במלואה, לנוכח ההסכמה כי היתרה תועבר לקרן, איני רואה מניעה לפסוק את שכר הטרחה על בסיס תקרת שווי ההטבות, אשר עומדת על סך של 1,876,135.60 ₪.
סכום שכר הטרחה המוצע בסך 315,000 ₪, בתוספת מע"מ, עומד על כמעט 17% מתוך שווי תקרת ההטבה ואני מוצאת אותו סביר בהחלט בנסיבות העניין. גם מדרגות התשלום

שלו הולמות ומאוזנות, כך שהן מבטיחות תמריץ לפיקוח על ביצוע ההסדר מצד ב"כ המבקש.

לפיכך, ראיתי לאשר את שכר הטרחה המומלץ, כמבוקש.

38. אשר לגמול המוצע בסך 75,750 ₪, אני מוצאת כי הוא עומד על מעל 4% משווי תקרת ההטבה.

את גובה הגמול יש לאמוד ולבחון בנפרד משכר הטרחה.

מדובר בגמול שהוא גבוה לכל הדעות.

בהקשר זה יודגש ויוזכר, כי הגמול שנקבע ב**עניין רייכרט** עמד על 2.4% מתוך סכום הפשרה שמומש בפועל, כאשר שם הנסיבות היו מורכבות הרבה יותר מענייננו ולפיכך הצדיקו פסיקת גמול על הרף הגבוה.

לא מצאתי כי המבקש שלפני נטל סיכון מיוחד או ביצע מאמץ אשר מצדיק גמול ששוויו באחוזים כה גבוה.

לאור זאת, ראיתי להפחית את הגמול ל- 2% מתוך שווי תקרת ההטבה, ולהעמידו בהתאם על סך של 37,523 ₪.

39. בד בבד, אני קובעת כי ההפרש שבין סכום הגמול המוסכם (75,750 ₪) לבין סכום הגמול המופחת אותו פסקתי בפועל (37,523 ₪), אשר עומד על סך של 38,227 ₪, יועבר לטובת הגדלת סכום ההטבה הניתן לקבוצה כך ששוויה יעמוד על 1,914,362.6 ₪. מנגנון זה של הגדלת סכום הפיצוי על חשבון סכומי שכר הטרחה או הגמול המומלצים אפשרי, שכן אינו פוגע בזכויות מי מהצדדים (בהינתן כי סכומי שכר הטרחה והגמול הם בגדר המלצה בלבד) ואף משפר את התועלת שצמחה לקבוצה מן ההסדר (ראו: ע"א 6121/21 **כרמי נ' שלמה תחבורה (2007) בע"מ**, פסקה 8 (27.12.2021)).

<u>הבקשה למתן פטור מחלקה השני של האגרה</u>:

40. אשר לבקשה לפטור מחלקה השני של האגרה: לאחר שעיינתי בנימוקי הצדדים, ראיתי להיעתר לבקשה זו.

אכן עולה מעמדת המדינה כי הכלל שעולה מ**תקנה 7א(א)(3) לתקנות האגרות** ואף מהפסיקה אליה הפנתה המדינה, הוא שפטור מחלקה השני של האגרה לא יינתן כדבר שבשגרה. זאת ניתן ללמוד בראש ובראשונה מהדרישה כי פטור כאמור יינתן רק "**מטעמים מיוחדים שיירשמו**".

41. מאידך גיסא, קיימות פסיקות נוספות ואחרות של ערכאות מחוזיות, גם כן לא מעטות, אשר כן ראו להעניק פטור מחלקה השני של האגרה אגב דחיית עמדת המדינה בעניין זה, תוך מתן משקל לשיקולים שונים כדוגמת: אופן סיום ההליך - פשרה או בהסתלקות; השלב בו הסתיים ההליך; מספר הדיונים שהתקיימו בהליך ומהותם; כתבי הטענות שהוגשו; קיומו של הליך גישור ותרומתו להסדר הפשרה שאושר על- ידי בית המשפט (ראו: ת"צ (מרכז) 50737-01-19 **לפינר, משרד עורכי דין נ' בנק הפועלים בע"מ**, פסקה 43 (12.9.2021)).

לפיכך, והגם שעמדה זו של המדינה המתנגדת למתן הפטור, עמדה לפני בתי המשפט במקרים נוספים אחרים, כן מצאו הערכאות ליתן פטור מחלקה השני של האגרה בנסיבות שבהן הבקשה לאישור הסדר פשרה הוגשה בשלב מוקדם של ההליך, לאחר משא ומתן שקיימו הצדדים ועוד בטרם נדונה בקשת האישור לגופה.

בהקשר זה נקבע, כי התכלית שעניינה כיסוי העלויות הגבוהות של הליך תובענות ייצוגיות ושימוש כגורם הרתעתי לשם הפחתת תביעות הסרק הרבות שמוגשות – אינה מתקיימת בנסיבות אלה (ראו: ת"צ (ת"א) 31565-07-19 **ביטון נ' אשת - ארגון שרותי תיירות בע"מ**, פסקה 95 (7.2.2023)). כמו כן, נקבע כי יש מקום לתמריץ מסוים לסיים הליכים בפשרה או בהסתלקות, שיחסכו משאבים ציבוריים וזמן שיפוטי, ולכן כן מתקיימים טעמים מיוחדים כאשר הפשרה הוגשה בשלב ראשוני, עוד בטרם התקיים דיון באופן שהוביל לסיום התיק מבלי לבזבז זמן שיפוטי יקר והשקעת משאבים ציבוריים (ת"צ (מרכז) 67944-07-20 **קרוננברג נ' אמיר ואלי להב (א.א.ל.) יזמות בע"מ**, פסקה 29 (12.6.2022)).

כן ראו בעניין זה גם את פסק דיני שניתן לאחרונה בת"צ (ת"א) 56799-03-22 **ברר נ' החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ**, פסקאות 34-38 (7.2.2024).

42. לאור זאת, ראיתי במקרה דנן להיעתר לבקשה לפטור מחלקה השני של האגרה, לאחר שהצדדים השכילו לפתור את המחלוקת בפשרה בשלב מקדמי ביותר של ההליך, עוד בטרם הגשת תשובה לבקשת האישור.

<u>סיכום</u>:

43. מן המקובץ לעיל אני מאשרת את הסדר הפשרה ונותנת לו תוקף של פסק דין.

אני מאשרת את שכר הטרחה המומלץ בסך 315,000 ₪, בתוספת מע"מ.

אני מפחיתה את הגמול המוצע ומעמידה אותו על סך של 37,523 ₪.

תקרת שווי ההטבות תוגדל בהתאם על חשבון חלק הגמול המוצע שלא נפסק, כך שהיא תעמוד על 1,914,362.6 ₪.

ניתן בזה פטור מתשלום חלקה השני של האגרה.

44. למען הסר ספק, מובהר בזה כי הסדר הפשרה לא יהווה מעשה בית דין ביחס לחבר קבוצה שמסר הודעת פרישה מהקבוצה ובית המשפט אישר את יציאתו מהקבוצה, כאמור בסעיף 18(ו) לחוק תובענות ייצוגיות.

45. למען הסדר הטוב, **<u>אני מורה כי כל דיווח שיוגש בהתאם להסדר לב"כ המבקש, יוגש גם לבית המשפט</u>**.

46. בהתאם להוראות סעיף 25(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות, אני מורה על פרסום הודעה בדבר אישור הסדר הפשרה, בשני עיתונים יומיים בעלי תפוצה רחבה, בשפה העברית. בהודעה יפורטו הפרטים המנויים בסעיף 19(ג)(1) ו-(2) לחוק תובענות ייצוגיות, וכן הפניה לפנקס תובענות ייצוגיות שם ניתן יהיה לעיין בפסק הדין ובהסדר הפשרה המתוקן, כאמור בסעיף 25(ד) לחוק תובענות ייצוגיות. גודל האותיות בפרסום ההודעה השניה לא יפחת מ-2 מילמטרים. המשיבה תישא בעלויות הפרסום.

47. נוסח ההודעה יוגש לאישור בית המשפט בתוך 15 יום מהיום.

48. הצדדים ימציאו העתק מפסק דין זה בצירוף הסדר הפשרה ובצירוף ההודעה לציבור למנהל בתי המשפט, לשם רישומם בפנקס תובענות ייצוגיות, בהתאם להוראות סעיפים 19(ה) ו-25(ז) לחוק תובענות ייצוגיות. כמו כן, הצדדים ישלחו העתק מההודעה לציבור ליועץ המשפטי לממשלה, בהתאם להוראת תקנה 16 לתקנות תובענות ייצוגיות, התש"ע – 2010.

<u>תזכורת פנימית לצורך מעקב לעוד 14 חודשים מהיום</u>.

<u>המזכירות תדווח את פסק הדין לצדדים.</u>

ניתן היום, ב' ניסן תשפ"ד, 10 אפריל 2024, בהעדר הצדדים.

נועה גרוסמן, שופטת

1